

Budget 2024

Kulturnämnden

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Förutsättningar	4
2.1	Styrning och ledning	4
2.1.1	Verksamhetsidé och förhållningssätt	4
2.1.2	Göteborgs Stads kulturprogram	4
2.2	Personal	5
2.3	Ekonomi	5
2.4	Omvärldsanalys	6
3	Grunduppdraget	7
4	Nämndens mål	8
5	Nämndens uppdrag	8
6	Kommunfullmäktiges program och planer	9
7	Resursfördelning	10

1 Inledning

Kommunfullmäktiges budget

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser. Budgeten är förändringsinriktad. Den beskriver huvuddragen i vad som ska förändras i verksamheterna.

Kommunfullmäktiges mål gäller för hela mandatperioden och måluppfyllelse ska eftersträvas snarast möjligt. Budgetens inriktningar anger de strategier och arbetssätt som huvudsakligen förväntas bidra till måluppfyllelse.

Budgeten anger mål, inriktningar och uppdrag inom givna ekonomiska ramar och gällande lagstiftning. Mål, planer, program och regler som kommunfullmäktige i övrigt har antagit är underordnade budgeten och har en stödjande funktion.

Från kommunfullmäktiges budget till nämndens budget

Det är nämndens ansvar att genomföra kommunfullmäktiges budget. Kommunfullmäktiges mål ska omsättas i praktisk handling av nämnden och anpassas till nämndens verksamhet.

Nämndens budget ska utgå från kommunfullmäktiges budget, nämndens reglemente samt andra relevanta styrande dokument.

Nämndens budget anger mål och uppdrag utifrån kommunfullmäktiges budget.

Från nämndens budget till nämndens verksamhetsplan

Nämnden ska upprätta en verksamhetsplan. Verksamhetsplanen är en fördjupning av nämndens budget och ska beskriva hur nämnden hanterar sina mål och uppdrag. Den ska också, där så är aktuellt, ange de indikatorer som är kopplade till målen.

Nämnden ska planera verksamheten utifrån ekonomiska förutsättningar, nuläge och förändringar i grunduppdraget samt behov hos de verksamheten riktar sig till.

2 Förutsättningar

2.1 Styrning och ledning

2.1.1 Verksamhetsidé och förhållningssätt

Kultur öppnar världar

I Göteborg finns konst och kultur alltid nära. Upplevelser av kultur öppnar dörrar till nya tankar och förflyttar gränser. Alla har rätt till kulturen och kan påverka eller engagera sig i den. Tillsammans skapar vi ett rikt kulturliv för en hållbar stad.

I en hållbar stad finns konst och kultur alltid nära

Konst och kultur bidrar till att Göteborg är en öppen och kreativ stad. Här finns mötesplatser för reflektion, samtal och lärande. Här får konstnärer och kulturaktörer möjlighet att ta utrymme och vara oberoende. Här utvecklas kulturmiljöer med rum för kärlek, humor, hopp, lekfullhet, sorg, tröst, framtid och livet. Här lyfts mångbottnade berättelser fram ur stadens kulturarv. Här hörs en mängd röster, för att göra kulturen angelägen för fler. Allt sker i dialog med vår samtid där kulturen berikar och berikas av sin omvärld.

Göteborgs Stads förhållningssätt

- Vi vet vårt uppdrag och vem vi är till för
- Vi bryr oss
- Vi arbetar tillsammans
- Vi tänker nytt

2.1.2 Göteborgs Stads kulturprogram

Göteborgs Stads kulturprogram anger färdriktning för hur kommunfullmäktiges ambition om Göteborg som en ledande kultur- och evenemangsstad ska uppnås. Programmet gäller för samtliga nämnder och styrelser.

Kulturprogrammet anger tre kulturpolitiska mål.

- Kulturpolitik: Främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva konst och kultur.
- Konstpolitik: Skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna.
- Kulturplanering: Skapa en attraktiv livsmiljö i staden.

Kulturnämnden har också ansvar för den aktiva samlingsförvaltningen. Arbetet bedrivs enligt målet: Främja och möjliggöra kunskapsuppbyggnad, sammanhang och delaktighet.

Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026 förtydligar hur stadens nämnder och styrelser ska samverka för att bidra till att nå de kulturstrategiska målen. Kulturnämnden har huvudansvaret att processleda och samordna arbetet med planens insatser. Huvudansvar innebär att planera, genomföra och följa upp arbetet, i samverkan med delansvariga parter.

2.2 Personal

Kulturförvaltningen är organiserad i fem avdelningar under förvaltningsdirektören: Göteborgs bibliotek och kulturhus, Göteborgs museer och konsthall, Kultur- och samhällsutveckling, Ekonomi samt HR och kommunikation.

Kulturförvaltningen har drygt 800 medarbetare (cirka 700 årsarbetare), varav 70 procent är kvinnor. Förvaltningen har cirka 50 chefer. I förvaltningen finns cirka 80 olika befattningar, varav många är olika specialister, så som bibliotekarier, intendenten och producenter.

Drygt 7 procent av den arbetade tiden utförs av timavlönad personal, vilket beror på ojämna bemannings- och kompetensbehov i publika verksamheter. En hög andel av medarbetarna arbetar på schema enligt verksamheternas öppettider och arbetstidslagstiftningens regler.

Förvaltningen rekryterar årligen cirka 150 personer (exklusive kultursommarjobbare och timanställda), varav det absoluta flertalet gäller rörlighet på befintliga tjänster. De senaste årens ekonomiska återhållsamhet i kombination med en hög rekryteringstakt och rörlighet i kombination med kortvariga bemanningslösningar har varit ansträngande för förvaltningen.

Förvaltningen har en kompetensförsörjningsstrategi samt lokala kompetensförsörjningsplaner, exempelvis en personalplan för biblioteksverksamheten. Befintliga utmaningar för verksamhetens kompetensförsörjning handlar om svårigheter att rekrytera chefer samt villkor och förmåner som inte är konkurrenskraftiga mot omvärlden. En generationsväxling sker successivt genom pensionsavgångar inom ramen för ordinarie personalomsättning.

Förvaltningens sjukfrånvaro är cirka 6 procent. Långtidsfrånvaron utgör 4 procent och beror till stor del på icke-arbetsrelaterad ohälsa. Förvaltningens fokus framåt ligger på åtgärder som stärker förvaltningens förmåga att sänka korttidsfrånvaron och den arbetsrelaterade långtidsfrånvaron.

2.3 Ekonomi

Nämnden har, vid sidan om en indexuppräknings om 4,1 procent (cirka 28 miljoner kronor), av kommunfullmäktige fått följande medel:

- Öppettider och personal på bibliotek: 4 miljoner kronor.
- Utökat stöd till det fria kulturlivet: 1 miljon kronor.
- Fristadskonstnärer: 0,3 miljoner kronor.
- Ramförstärkning: 15 miljoner kronor.

Nämnden har under året att hantera följande utvecklingsprojekt:

- Nya magasin för stadens samlingar.
- Om- och tillbyggnad Göteborgs konstmuseum.
- Omlokalisering Göteborgs Konsthall.
- Pågående lokalprojekt inom biblioteksverksamheten.

Nämndens kommunbidrag 2024 har justerats för pågående projekt inom museer och bibliotek.

Nämndens kommunbidrag är 731,2 miljoner kronor.

2.4 Omvärldsanalys

De senaste årens inflation och räntenivåer har lett till en ekonomisk inbromsning. Den svenska bruttonationalprodukten förväntas falla med 0,6 procent 2023. År 2024 väntas en svag uppgång, men Sverige befinner sig fortfarande i en lågkonjunktur.

Det reala skatteunderlaget urholkas och minskar i Sverige med över 2 procent 2023 och 0,5 procent 2024, enligt Sveriges Kommuner och Regioner. Bedömningen är att det kommer att dröja till 2025 innan skatteunderlaget åter igen är uppe på 2022 års nivå.

Även om inflationen sjunker kommer den högre prisnivån och ränteutgifterna att bestå. Det leder till en ihållande urholkning av köpkraften för alla sektorer. Under 2024 räknar Sveriges Kommuner och Regioner med att inflationen minskar. Anpassningen till en varaktigt högre prisnivå kommer sannolikt att pågå i förvaltningen under flera år. Inflationen ger också kraftigt ökade pensionskostnader 2024.

Det fria kulturlivets utveckling riskerar att bli lidande på grund av de allmänna kostnadsökningarna och kommunernas försämrade ekonomiska möjligheter. Göteborgs kulturstöd per invånare motsvarade 73 respektive 77 procent av kulturstödet i Stockholm och Malmö år 2023. Kommunfullmäktige riktar en miljon kronor till utökat stöd till det fria kulturlivet i Göteborg 2024. Det är utöver ordinarie uppräknings av de långsiktiga stöden.

Nya klimatförutsättningar pressar kommunerna. Den senaste uppföljningen av Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram visar att arbetet går åt rätt håll, men att det går för långsamt. Om det ska vara möjligt att nå målen till 2030 behöver nämnder och styrelser, enligt miljöförvaltningen, vidta relevanta insatser omgående. Kommunfullmäktige betonar i budget 2024 att samtliga nämnder och styrelser ansvarar för att staden når programmets mål. I linje med detta behöver förvaltningens miljöarbete stärkas.

Under 2023 har Kultursamverkansutredningen lämnat sitt betänkande. Utredningen föreslår en ny lag om samverkan på kulturområdet och att öppna för nya konst- och kulturområden. Utredningen föreslår också att ställa krav på respekt för konstens frihet och att initiera en process för att samla riktade statsbidrag så att de kan fördelas samlat till respektive kommun. Regeringen har ännu inte beslutat om remittering av utredningens förslag.

Det finns stora skillnader i valdeltagande och tillit i samhället. Desinformationskampanjer och välfärdsbrottslighet riskerar att påverka förtroendet för demokratin. Samtidigt utmanas de gemensamma verklighetsbilderna. Enskilda individers och grupperns åsikter ges större utrymme, på bekostnad av vedertagen kunskap. Nämndens verksamhet ger mötesplatser för reflektion, samtal och lärande. Verksamheten bidrar därmed till att motverka tendenser som utmanar demokratin.

Med en relativt sett lägre andel personer i arbetsför ålder kommer kostnaderna för vård, skola och omsorg att öka samtidigt framöver. Samtidigt kommer skatteintäkterna att minska. Förvaltningen bedömer att staden kommer att behöva prioritera finansieringen av de lagstadgade verksamheterna framöver. Det stärker behovet av att effektivisera nämndens verksamhet. Samtidigt förändras behoven hos dem verksamheten är till för när befolkningens sammansättning förändras. Det gör att nämnden behöver hitta nya sätt att leverera på grunduppdraget för att möta invånarnas behov.

3 Grunduppdraget

Nämndens grunduppdrag anges i reglementet, som är beslutat av kommunfullmäktige. Reglementet sammanfattas nedan.

Det kommunala ändamålet

Nämnden ska driva och samordna stadens kulturstrategiska arbete, stödja och främja konsten i dess olika former och konstnärernas villkor i staden. Nämnden ska bedriva och utveckla publika kulturinstitutioner och mötesplatser som inte åligger annan nämnd. Därtill ska nämnden bidra till utvecklingen av kulturvärden i stadsutvecklingen.

Nämndens verksamhetsområde och uppgifter

Nämnden ansvarar för folkbiblioteksverksamhet i enlighet med bibliotekslagen. Nämnden ska genom museerna bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Museerna ska aktivt förvalta sina samlingar för att nå verksamhetens mål, i enlighet med museilagen. Nämnden ansvarar för vård och förvaltande av arkeologiska föremål som tillvaratagits inom staden och som enligt kulturmiljölagen erhållits genom fyndtilldelning. Nämnden ska i stadsplaneringen bidra med kulturvärden, kulturarvs- och kulturmiljökunskap i enlighet med plan- och bygglagen och kulturmiljölagen. Nämnden ansvarar för beslut om namn på stadsdelar, gator, kommunala anläggningar med mera enligt kulturmiljölagen och god ortnamnsd samt registerhållning av Ortsnamn.

Nämnden ansvarar för stadens definierade kulturhus och kulturhus för unga samt konsthallen, genomförande av lokalt förankrade evenemang som inte åligger annan nämnd samt att fastställa kriterier för bidragsgivning och beslut om stöd och stipendier till kulturell verksamhet och fria kulturutövare. Nämnden ansvarar för att i samverkan med nämnder och styrelser verka för stadens tillämpning av enprocentregeln om konstnärlig gestaltning och utsmyckning i samband med byggnation, inköp och vård av inomhuskonst för utsmyckning av offentliga lokaler och byggnader samt registerhållning av inomhus- och utomhuskonst inköpt av nämnden. Nämnden ska också bereda förslag gällande Charles Felix Lindbergs donationsfond, om donationsmedlens användning och verkställa kommunfullmäktiges beslut om fonden.

Nämndens samverkan

Nämnden ska medverka i samhällsplaneringen tillsammans med andra nämnder, samhällsorgan, organisationer och fria kulturutövare för att främja stadens kulturliv. Nämnden har en konsultativ roll gällande inriktningen av kulturverksamheten i Göteborg.

Nämnden ska utifrån sitt verksamhetsansvar vara en aktiv part när det gäller insatser inom kommungemensamma frågor som trygghetsarbete, folkhälsoarbete, sociala erfarenheter i samhällsplaneringen samt samverkan med civilsamhället. Nämnden ska i sin organisation skapa förutsättningar för samverkan på stadsområdesnivå med andra verksamheter i staden.

Nämnden ska verka för ett regionalt, nationellt och internationellt samarbete inom kulturområdet.

4 Nämndens mål

Kommunfullmäktiges budget 2024 innehåller sju mål som gäller för alla nämnder och styrelser. Budgeten anger att målen gäller för hela mandatperioden och att måluppfyllelse ska eftersträvas snarast möjligt.

Målen är:

- Göteborg ska vara en jämlik och trygg stad där alla invånare ges inflytande och möjlighet till delaktighet.
- Segregationen i Göteborg ska brytas.
- Göteborg ska klara kompetensförsörjningen.
- Göteborg ska byggas ihop till en grön och levande stad utan bostadsbrist.
- Göteborg ska vara ledande i klimatomställningen och ha en hög biologisk mångfald.
- Göteborgs Stad ska ha en välfärd som möter göteborgarnas behov.
- Göteborgs Stad ska ge sina anställda en bra arbetsmiljö och goda arbetsvillkor.

Kommunfullmäktiges budget 2024 anger att målen ska omsättas i praktisk handling av nämnder och styrelser och anpassas till deras specifika verksamhet.

Kulturförvaltningen återkommer i förslag till verksamhetsplan 2024 med omhändertagandet av målen, det vill säga hur nämnden föreslås att arbeta för att nå god måluppfyllelse mot kommunfullmäktiges mål.

5 Nämndens uppdrag

Kommunfullmäktiges budget 2024 innehåller fem nya uppdrag till kulturnämnden.

- Kulturnämnden får i uppdrag att verka för utökad samverkan med kulturnämnden i Västra Götalandsregionen om finansieringen av verksamheter inom kultursamverkansmodellen.
- Kulturnämnden får i uppdrag att verka för utökad samverkan med kulturnämnden i Västra Götalandsregionen om kulturinstitutioner av regionalt intresse som har eller saknar regional medfinansiering.
- Kulturnämnden får i uppdrag att verka för att det riktade kulturstödet även inkluderar nya aktörer.
- Kulturnämnden får i uppdrag att utöka antalet fristadskonstnärer.
- Alla nämnder och bolagsstyrelser får i uppdrag att tillgängliggöra lokaler som efterfrågas av valnämnden för att säkerställa tillgång till vallokaler över hela Göteborg

Kulturförvaltningen återkommer i förslag till verksamhetsplan 2024 med omhändertagandet av uppdragen.

6 Kommunfullmäktiges program och planer

Kommunfullmäktiges budget anger mål, inriktningar och uppdrag inom givna ekonomiska ramar och gällande lagstiftning. De mål, planer, program och regler som kommunfullmäktige i övrigt antagit är underordnade budgeten.

Här anger nämnden hur kommunfullmäktiges program och planer, som innehåller styrning till nämnden, ska prioriteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Särskilt prioriterade program och planer är:

- Program: Göteborg Stads kulturprogram, program för destinationsutveckling och näringslivsstrategiska program.
- Planer: Biblioteksplan för Göteborgs Stad, Göteborgs Stads plan för barn- och ungdokumentation, plan för kulturprogrammet och översiktsplan.

Prioriterade program och planer är:

- Program: Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram, program för en jämlik stad, trygghetsskapande och brottsförebyggande program, program för attraktiv arbetsgivare, folkhälsoprogram och program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.
- Planer: Göteborgs Stads plan för digitalisering, plan för en jämlik stad, plan för att motverka tystnadskulturer, barnrättsplan, handlingsplan för åldersvänliga Göteborg, handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla stadens nämnder och styrelser kan förstärkas, plan för arbetet med finskt förvaltningsområde, plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor, plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, plan för att förbättra hbtq-personers livsvillkor, plan för jämställdhet, plan för stärkta insatser mot rasism, handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad och handlingsplan för att inga områden ska vara särskilt utsatta 2025.

Principerna för prioriteringen finns i nämndens tid- och arbetsplan för planerings- och uppföljningsarbetet 2024.

7 Resursfördelning

Kulturnämndens kommunbidrag för 2024 är 731,2 miljoner kronor. Det åtagande som nämnden har bedöms kunna hanteras inom tilldelat kommunbidrag.

Inför 2024 finns ett antal risker som nämnden behöver ta höjd för. Främst handlar det om kostnader kopplade till årets lönerrevision, där det råder stor osäkerhet om utfallet. Nämnden bedriver verksamhet i många lokaler och det finns även osäkerhet om nämndens lokalkostnader. För att kunna möta osäkerheterna och ha beredskap för oförutsedda kostnader behöver en reserv avsättas i nämndens budget.

Förvaltningen bedömer att det förändringsarbete som har inletts för att minska de långsiktigt fasta kostnaderna behöver fortsätta. Prognoser indikerar att skatteintäkterna till kommunerna kommer att minska över tid samtidigt som kostnaderna för den lagstadgade verksamheten i kommunerna kommer att öka.

Under 2024 behöver förvaltningen se över sina administrativa processer för att se vilka effektiviseringar som är möjliga. Detta för att möta kommunfullmäktiges krav på en minskad administration. Kulturnämnden behöver även fortsätta arbetet med att minska de långsiktigt fasta kostnaderna. Förvaltningen har under 2023 genomlyst nämndens verksamheter och bedömt att nämnden kan genomföra förändringar inom biblioteksområdet som möter målet om en jämlik tillgång till biblioteksverksamhet i hela staden samtidigt som de långsiktiga fasta kostnaderna minskar.

Vid fördelningen av 2024 års kommunbidrag i förvaltningen har följande prioriterats. Förvaltningen har ersatt avdelningarna för bedömt utfall av lönerörelsen och del av den allmänna prisutvecklingen.

Fördelning av riktade satsningar till avdelningarna har skett enligt kommunfullmäktiges beslut:

- Öppettider och personal på bibliotek: 4 miljoner kronor.
- Utökat stöd till det fria kulturlivet: 1 miljon kronor.
- Fristadskonstnärer: 0,3 miljoner kronor.

I kommunbidraget ingår även riktade medel till pågående utvecklingsprojekt inom museer och bibliotek. Förvaltningen kompenserar för mellanskillnaden mellan en lägre uppskrivning av statliga och regionala bidrag till museerna och uppskrivningen av kommunbidraget.

För att kunna möta ekonomiska osäkerheter bör nämnder och bolag avsätta en reserv. Reserven i budget 2024 motsvarar knappt 1 procent av nämndens kommunbidrag.

Budgetramar 2024

Avdelning	Budget 2024 (mnkr)
Göteborgs bibliotek och kulturhus	399,4
Göteborgs museer och konsthall	122,3
Kultur- och samhällsutveckling	163,5
Förvaltningsgemensamt	39,9
Reserv	6,0